خرید آنلاین در gajmarket.com

## درس ۵: امامت، تداوم رسالت

| پرسش‌های متن | پاسخ‌ها |
| --- | --- |
| **۱. کدام‌یک از مسئولیت‌های سه‌گانهٔ رسول خدا (ص) با ختم نبوت پایان می‌پذیرد؟** | مسئولیت اوّل، یعنی دریافت و ابلاغ وحی به مردم |
| **۲. دربارهٔ دو مسئولیت دیگر پیامبر یعنی «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری» پس از ایشان چه فرض‌هایی وجود دارد؟** | سه فرضیه وجود دارد:<br>۱- قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) در این باره سکوت کرده‌اند.<br>۲- همچون مسئولیت اوّل، پایان این دو مسئولیت را نیز اعلام کرده‌اند.<br>۳- جانشین خود را تعیین کرده و دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری» را بر عهدهٔ او گذاشته‌اند. |
| **۳. دلایل رد یا قبول فرضیه‌های مربوط به ادامهٔ دو مسئولیت پیامبر یعنی «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری» را بررسی کنید.** | بطلان فرض اوّل روشن است؛ زیرا قرآن کریم، هدایتگر مردم در همهٔ امور زندگی است؛ و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم و تأثیرگذار در سرنوشت جامعهٔ اسلامی بی‌تفاوت باشد. همچنین پیامبر اکرم (ص) آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت این مسئولیت‌هاست و نمی‌تواند از کنار چنین مسئلهٔ مهمی با سکوت و بی‌توجهی بگذرد. در حقیقت، بی‌توجهی به این مسئولیت‌ها دلیلی بر نقص دین اسلام است؛ در حالی که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.<br>فرض دوم نیز صحیح نیست؛ زیرا نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا (ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه گسترش اسلام در نقاط دیگر، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف و پیدایش مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را به شیوهٔ پیامبر اداره کند، افزایش یافت.<br>بنابراین، فقط فرض سوم، منطقی و قابل قبول است؛ یعنی رسول اکرم (ص) به فرمان خداوند، با تعیین جانشین به تداوم تعلیم و تبیین دین و دوام حکومت پس از خود به شکل «امامت» فرمان داده و مانع تعطیلی این دو مسئولیت شده است. |

@cibooks قبل از استفاده حتما در کانال سی ای بی بوک عضو شوید

gajmarket.com خرید آنلاین در

| | |
|---|---|
| **۴. چرا امام باید ویژگی عصمت را داشته باشد؟** | از آنجا که امام همهٔ مسئولیت‌های پیامبر اکرم (ص) جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد، باید همان صفات و ویژگی‌های پیامبر را داشته باشد تا مردم به او اطمینان کنند و راهنمایی‌هایش را بپذیرند. یکی از این ویژگی‌ها عصمت است. |
| **۵. چرا فقط خداوند می‌تواند فرد شایستهٔ مقام امامت را معرفی کند؟** | زیرا انسان‌ها نمی‌توانند تشخیص دهند که چه کسی معصوم است و همان‌طور که پیامبر از طرف خدا تعیین و معرفی می‌شود، فقط خداوند می‌تواند فرد شایستهٔ امامت را معرفی کند. |
| **۶. برخی از آیات و روایاتی که جانشینی حضرت علی (ع) را بعد از پیامبر (ص) اثبات می‌کنند، نام ببرید.** | آیهٔ انذار، آیهٔ ولایت، حدیث جابر، حدیث ثقلین، حدیث منزلت و حدیث غدیر |
| **۷. «آیهٔ انذار» و شأن نزول آن را بنویسید.** | حدود سه سال پس از بعثت پیامبر (ص)، این فرمان از جانب خداوند برای پیامبر آمد: «وَ اَنذِر عَشیرَتَكَ الاَقرَبینَ» (خویشان نزدیکت را انذار کن). رسول خدا (ص) برای انجام این دستور، چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و آنان را به دین اسلام فراخواند. در میان مهمانان، حضرت علی (ع) برخاست و گفت: «من یار و یاور تو خواهم بود، ای رسول خدا». این موضوع سه بار تکرار شد و هر بار فقط حضرت علی (ع) اعلام آمادگی کرد. پس از آن، پیامبر (ص) بیعت ایشان را پذیرفت و به مهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصیّ من و جانشین من در میان شما خواهد بود.» |
| **۸. «آیهٔ ولایت»، ترجمه و شأن نزول آن را بنویسید.** | «اِنَّما وَلِیُّكُمُ اللهُ وَ رَسولُهُ وَالَّذینَ آمَنوا اَلَّذینَ یُقیمونَ الصَّلاةَ وَ یُؤتونَ الزَّكاةَ وَ هُم راكِعونَ»<br>«همانا ولی شما فقط خداوند و رسول او و کسانی‌اند که ایمان آورده‌اند. همان ایمان‌آورندگانی که نماز را بر پا می‌دارند و در حال رکوع زکات می‌دهند.»<br>نزول این آیه هنگام انجام واقعه‌ای که مردم ناظر آن بودند (بخشیدن انگشتری توسط حضرت علی (ع) در حال رکوع به مرد فقیر) و اعلام ولایت حضرت علی (ع) از جانب رسول خدا (ص) برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد. |

@ clbooks
فقط از استفاده حتما در کانال سی ای بی بزرگ حضرت شرید

خرید آنلاین در gajmarket.com

| | |
|---|---|
| **۹. حدیث جابر را شرح دهید.** | پس از نازل شدن آیهٔ ۵۹ سورهٔ نساء (ای مؤمنان، از خدا اطاعت کنید و از رسول و ولیّ‌امرتان اطاعت کنید)، جابربن عبدالله انصاری نزد رسول خدا (ص) آمد و گفت: «یا رسول الله، ما خدا و رسول او را شناخته‌ایم، لازم است «اولوا الامر» را نیز بشناسیم.»<br>رسول خدا (ص) فرمود: «ای جابر، آنان جانشینان من و امامان بعد از من‌اند. نخستینِ آنان علی‌بن ابی‌طالب است و سپس به ترتیب، حسن‌بن علی، حسین‌بن علی، علی‌بن الحسین، محمدبن علی؛ و تو در هنگام پیری او را خواهی دید و هر وقت او را دیدی، سلام مرا به او برسان. پس از محمدبن علی به ترتیب، جعفربن محمد، موسی‌بن جعفر، علی‌بن موسی، محمدبن علی، علی‌بن محمد، حسن‌بن علی و پس از ایشان فرزندش است که هم‌نام و هم‌کنیهٔ من است. اوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیدهٔ به او باقی می‌مانند.» |
| **۱۰. «حدیث ثقلین» و ترجمهٔ آن را بنویسید.** | «اِنّی تارِکٌ فیکُمُ الثَّقَلَینِ کِتابَ اللهِ و عِترَتی اَهلَ بَیتی ما اِن تَمَسَّکتُم بِهِما لَن تَضِلّوا اَبَدًا و اِنَّهُما لَن یَفتَرِقا حَتّیٰ یَرِدا عَلَیَّ الحَوضَ»<br>من در میان شما دو چیز گران‌بها می‌گذارم: کتاب خدا و عترتم، اهل بیتم را. اگر به این دو تمسک جویید هرگز گمراه نمی‌شوید و این دو هیچ‌گاه از هم جدا نمی‌شوند تا اینکه کنار حوض کوثر بر من وارد شوند. |
| **۱۱. شأن نزول آیهٔ تطهیر را بنویسید.** | اُمّ‌سَلَمه، همسر رسول خدا (ص) می‌گوید که روزی ایشان در خانه استراحت می‌کرد که حضرت زهرا (س) وارد شد و سلام کرد. پیامبر ایشان را کنار خود دعوت کرد. پس از او حضرت علی (ع)، امام حسن (ع) و امام حسین (ع) آمدند. پیامبر آنان را نیز کنار خود جای داد و برایشان این‌گونه دعا کرد: «خدایا! اینان اهل بیت من‌اند؛ آنها را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن!» در همین زمان آیهٔ تطهیر نازل شد: «همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما اهل بیت پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.» |

@cipbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوک عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

| | |
|---|---|
| **۱۲. با تفکر دربارهٔ آیهٔ تطهیر به چه نکاتی پی می‌بریم؟** | ۱- این آیه، تعداد خاصی از خانوادهٔ پیامبر را دربر می‌گیرد که مقام عصمت دارند؛ یعنی افراد خاصی از اهل بیت مورد نظر است و شامل همه نمی‌شود.<br>۲- چون این تعداد خاص معصوم‌اند، سخن و عمل آنان مطابق با دین و بیان‌کنندهٔ دستورات الهی است. |
| **۱۳. «حدیث منزلت» را شرح دهید.** | وقتی خداوند حضرت موسی (ع) را مأمور مبارزه با فرعون کرد، آن حضرت از خداوند خواست که هارون، برادرش را مشاور و پشتیبان او در امر هدایت مردم قرار دهد. خداوند نیز پذیرفت و هارون را مشاور و وزیر او قرار داد. پیامبر اکرم (ص) نیز بارها به حضرت علی (ع) می‌فرمود: «أَنتَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هَارُونَ مِن مُوسَی إلّا أَنَّهُ لا نَبِیَّ بَعدی» (تو برای من به منزلهٔ هارون برای موسی هستی؛ جز اینکه بعد از من پیامبری نیست). |
| **۱۴. از روایات مرتبط با اثبات امامت حضرت علی (ع) «حدیث غدیر» را شرح دهید.** | پیامبر (ص) در سال دهم هجرت عازم مکه شد تا فریضهٔ حج را به‌جا آورد. این حج که در آخرین سال زندگی ایشان برگزار شد، به «حَجَّة الوداع» و «حَجَّة البلاغ» مشهور است. در این حج ۱۲۰ هزار نفر شرکت کرده بودند. پس از برگزاری حج و در مسیر بازگشت به مدینه در محلی به نام غدیر خم، آیهٔ ۶۷ سورهٔ مائده خطاب به پیامبر نازل شد: «ای رسول، آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شده برسان، و اگر چنین نکنی، رسالتش را ادا نکرده‌ای و...»<br>پیامبر (ص) نیز همهٔ مردم را جمع کرد و در سخنرانی مهم خود فرمود: «من کُنتُ مَولاهُ فَهٰذا عَلیٌّ مَولاهُ» (هر کس که من ولیّ و سرپرست اویم، علی نیز ولیّ و سرپرست اوست) و این جمله را سه بار تکرار کرد و از حاضران خواست مطالب را به غایبان برسانند. |

@ebooks قبل از استفاده حتما در کانال سی ای پی پیدا عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

| | |
|---|---|
| **۱۵. با بررسی آیات و روایات مربوط به اثبات امامت حضرت علی (ع) چه نتایجی می‌توان گرفت؟** | ۱- پیامبر (ص) با هدایت و راهنمایی خداوند، حضرت علی (ع) و یازده فرزند ایشان را به جانشینی خود معرفی کرده است.<br>۲- لازمهٔ این مرتبه از جانشینی، علم کامل و عصمت از گناه و اشتباه است؛ همان‌گونه که رسول خدا (ص) این دو ویژگی را داشت.<br>۳- حضرت زهرا (س) جزء اهل بیت است و اگر چه عهده‌دار امامت نبوده است، امّا علم و عصمت کامل دارد. |

## تفکر

صفحهٔ ۶۵ کتاب درسی

**به نظر شما تعیین جانشین توسط پیامبر (ص) آن هم در شرایطی که ایشان هنوز موفقیتی کسب نکرده بود و حتی خویشانش نیز دعوت او را نپذیرفته بودند، چه پیام‌هایی در بر داشت؟**

اینکه جانشینی پیامبر (ص) از اهمیت بالایی برخوردار است بنابراین از همان اولین دعوت عمومی باید مشخص می‌شد. زیرا مسئولیت‌های پیامبر (ص)، به‌جز دریافت و ابلاغ وحی، همچنان پس از ایشان هم ادامه دارد و تنها خداست که می‌تواند جانشین پیامبر (ص) را معرفی کند.

## ارتباط میان آیه و حدیث

صفحهٔ ۶۶ و ۶۷ کتاب درسی

**با تفکر در آیهٔ ۵۹ سورهٔ نساء و حدیث جابر، پیام‌های زیر را تکمیل کنید.**

۱ **مسلمانان باید از** خداوند، پیامبر اکرم (ص) **و** اولوا الامر (اهل بیت) **اطاعت کنند.**

۲ **از آنجا که این سه در کنار هم قرار گرفته‌اند؛ سرپیچی از هر مورد** سرپیچی از فرمان خداوند **است.**

۳ **از آنجا که مصداق** اولوا الامر **در آیه مشخص نشده، برای آگاهی مردم و اشتباه نکردن آنها لازم است که رسول خدا (ص)** آنها را به طور مشخص به مردم معرفی کند.

۴ **بنابر سخن پیامبر اکرم (ص) کسانی که مصداق** اولوا الامر **هستند، عبارت‌اند از:** علی بن ابی‌طالب، حسن بن علی، حسین بن علی، علی بن الحسین، محمد بن علی، جعفر بن محمد، موسی بن جعفر، علی بن موسی، محمد بن علی، علی بن محمد، حسن بن علی و پس از ایشان فرزندش است که هم‌نام و هم‌کنیهٔ من است. اوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آنجا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیدهٔ به او باقی می‌مانند.

## تفکر در حدیث

صفحهٔ ۶۷ کتاب درسی

**با تفکر در این حدیث، این پیام‌ها استخراج می‌شود:**

۱ **همان‌طور که قرآن و پیامبر از هم جدا نمی‌شوند، قرآن و اهل بیت (ع) نیز همواره با هم‌اند.**

۲ **همان‌طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است.**

۳ **در صورتی مسلمانان گمراه نمی‌شوند که** هم به قرآن و هم به اهل بیت با هم متمسک شوند، چرا که اگر هر کدام رها شوند، به سعادت نخواهند رسید.

@cinbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

۴ **نمی‌توان برای هدایت و سعادت اخروی، فقط از یکی از دو یادگار پیامبر (ص) پیروی کرد؛ بلکه باید** به طور هم‌زمان از هر دو آنها پیروی کرد. چرا که مکمل یکدیگرند.

## تدبّر در قرآن

صفحهٔ ۶۸ کتاب درسی

**در آیهٔ بالا (آیهٔ ۶۷ سورهٔ مائده)، تدبر کنید و به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.**

۱ **خداوند چه فرمانی به پیامبر می‌دهد؟**

خداوند به پیامبر (ص) فرمان می‌دهد که آنچه از سوی خدا بر ایشان نازل شده است را به مردم برساند در غیر این صورت، رسالتش را ادا نکرده است که با توجه به واقعهٔ غدیر منظور آیه ابلاغ ولایت و جانشینی حضرت علی (ع) به عنوان امام و وصی پیامبر (ص) است.

۲ **اهمیت این فرمان چقدر است؟**

تا اندازه‌ای است که اگر پیامبر آن را انجام ندهد، گویی رسالتش را به‌جا نیاورده و همهٔ زحماتش به هدر می‌رود.

۳ **چرا خداوند به پیامبر اکرم (ص) وعده می‌دهد که او را حفظ خواهد کرد؟**

زیرا عده‌ای از مخالفان و مشرکان درصدد جان پیامبر برآمدند به همین خاطر خداوند وعده می‌دهد که خود حافظ جان اوست.

## تفکر در حدیث

صفحهٔ ۶۹ کتاب درسی

**دربارهٔ واقعهٔ بزرگ غدیر بیندیشید و به سؤال‌های زیر پاسخ دهید:**

**الف) چرا مراسم غدیر هم‌زمان با بزرگ‌ترین اجتماع مسلمانان برگزار شد؟**

زیرا ۱۲۰ هزار نفر همراه پیامبر در «حجةالوداع» حضور داشتند و مسئلهٔ جانشینی حضرت علی (ع) از این راه به سراسر سرزمین‌های اسلامی می‌رسید تا حجت بر مردم تمام شود و دیگر نتوانند ادعا کنند که پیامبر وصی و جانشین خود را معلوم نکرده است.

**ب) چرا خداوند انجام ندادن این مأموریت را مساوی با عدم انجام رسالت اعلام کرد؟**

زیرا ختم نبوت بدون معرفی امام معصوم خلاف حکمت و لطف الهی است.

**ج) تبریک و تهنیت مردم به حضرت علی (ع) پس از پایان مراسم، نشانهٔ چیست؟**

به منزلهٔ بیعت و قبول ولایت و جانشینی حضرت علی (ع) است.

**د) چرا کلمهٔ «مولی» در حدیث غدیر به معنای سرپرست است، نه دوست؟**

زیرا منطق نمی‌پذیرد که پیامبر در آن شرایط ۱۲۰ هزار نفر را جمع کند، فقط برای اینکه اعلام کند او با حضرت علی (ع) «دوست» است. پیامبر (ص) قبل از این هم به شکل‌های مختلف جانشینی حضرت علی (ع) را اعلام کرده بود.

@ipbooks
قبل از استفاده حتماً در مورد مجوزهای آن پیگیری کنید